

INTERNETNING AYRIM OMMAVIY XIZMATLARI

Yuldasheva G.I.

Fargʻona davlat universiteti, Axborot
texnologiyalari kafedrasi dotsenti

Ikromov B.

Fargʻona davlat universiteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada internet tarmogʻida keng qoʻllaniladigan ayrim ommaviy xizmatlar, jumladan, elektron pochta, bulutli saqlash xizmatlari, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalar haqida soʻz boradi. Har bir xizmatning asosiy vazifalari, foydalari hamda kundalik hayotdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Ushbu xizmatlar axborot almashinuvi, taʼlim, biznes va koʻngilochar sohalarda inson faoliyatining ajralmas qismiga aylangani taʼkidlanadi.

Аннотация: В данной статье рассматриваются наиболее популярные массовые интернет-сервисы, такие как электронная почта, облачное хранилище, социальные сети и онлайн-платформы. Раскрываются их основные функции, преимущества и значение в повседневной жизни. Подчеркивается, что данные сервисы стали неотъемлемой частью человеческой деятельности в сферах обмена информацией, образования, бизнеса и развлечений.

Annotation: This article discusses some of the most commonly used mass internet services, including email, cloud storage, social networks, and online platforms. It highlights their key functions, benefits, and importance in daily life. The article emphasizes that these services have become an essential part of human activity in areas such as information exchange, education, business, and entertainment.

Kalit soʻzlar: Internet xizmatlari, Elektron pochta, Bulutli texnologiyalar, Ijtimoiy tarmoqlar, Onlayn platformalar, Raqamli aloqa, Ma'lumot almashinuvi, Internet xavfsizligi, Veb ilovalar, Axborot texnologiyalari

Kirish

Soʻnggi oʻn yilliklar davomida internet inson hayotining deyarli barcha sohalariga chuqur kirib bordi. Dastlab axborot almashinuvi va elektron muloqot vositasi sifatida paydo boʻlgan internet bugungi kunda global miqyosda ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy va taʼlimiy jarayonlarning ajralmas qismiga aylangan. Ayniqsa, ommaviy internet xizmatlarining rivojlanishi tufayli insonlar oʻrtasidagi masofa, vaqt va joy bilan bogʻliq cheklovlar deyarli yoʻqolib bormoqda.

Bugungi kunda elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar, bulutli saqlash platformalari, videokonferensiya ilovalari, elektron xizmatlar (masalan, davlat portallari, onlayn doʻkonlar, toʻlov tizimlari) kabi ommaviy xizmatlar millionlab foydalanuvchilar tomonidan kundalik hayotda faol foydalanilmoqda. Ushbu xizmatlar yordamida nafaqat shaxsiy ehtiyojlar qondiriladi, balki tadbirkorlik, taʼlim, sogʻliqni saqlash, davlat boshqaruvi kabi muhim sohalarda ham samaradorlik oshmoqda.

Aytish joizki, internet xizmatlari nafaqat imkoniyat, balki zamonaviy inson uchun zaruratga aylanib ulgurgan. Ushbu maqolada aynan mana shunday keng ommaga moʻljallangan, foydalanuvchilar orasida keng tarqalgan internet xizmatlarining asosiy turlari, ularning funksiyalari, foydalari va jamiyatdagi roli batafsil yoritiladi.

Asosiy qism

Internet xizmatlari bugungi kunda jamiyatning turli qatlamlari uchun zarur boʻlgan asosiy vositalardan biriga aylangan. Ular nafaqat muloqot qilish, balki ish yuritish, bilim olish, vaqtni mazmunli oʻtkazish kabi koʻplab ehtiyojlarni qondiradi. Quyida eng ommalashgan internet xizmatlari va ularning asosiy funksiyalari haqida soʻz yuritamiz.

1. Elektron pochta (E-mail)

Elektron pochta eng qadimgi va hanuzgacha dolzarb bo'lgan internet xizmatlaridan biridir. Uning yordamida foydalanuvchilar dunyoning istalgan nuqtasiga bir necha soniya ichida xabar, hujjat yoki rasm yuborishi mumkin. Gmail, Yahoo, Outlook kabi xizmatlar keng tarqalgan. Elektron pochta asosan ish yuritish, rasmiy muloqot, hujjatlar bilan ishlashda muhim ahamiyatga ega.

2. Ijtimoiy tarmoqlar

Facebook, Instagram, Twitter (X), Telegram va TikTok kabi ijtimoiy tarmoqlar butun dunyo bo'ylab milliardlab foydalanuvchiga ega. Bu platformalar insonlar o'rtasidagi real va virtual muloqotni mustahkamlash, yangiliklar bilan bo'lishish, biznes reklama qilish va hatto ta'lim resurslari almashish uchun keng imkoniyat yaratadi. Ayniqsa, pandemiya davrida bu tarmoqlarning ahamiyati yanada oshdi.

3. Bulutli saqlash xizmatlari

Bulutli texnologiyalar – bu ma'lumotlarni internet orqali saqlash, uzatish va boshqarish imkonini beruvchi xizmatlardir. Google Drive, Dropbox, OneDrive kabi platformalar foydalanuvchilarga hujjat, surat, video va boshqa fayllarni saqlash va ulardan istalgan joyda foydalanish imkonini beradi. Ular xotira qurilmalariga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi va ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlaydi.

4. Onlayn platformalar va xizmatlar

Zamonaviy internet xizmatlari faqatgina aloqa va saqlash bilan cheklanmaydi. Coursera, Udemy, Duolingo kabi ta'lim platformalari orqali foydalanuvchilar istalgan mavzuda masofadan turib bilim olish imkoniga ega. Shuningdek, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet kabi videokonferensiya xizmatlari orqali ish uchrashuvlari, o'quv mashg'ulotlari, vebinarlar o'tkazilmoqda. Bu platformalar ayniqsa masofaviy ta'lim va ish jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

5. Elektron tijorat va to'lov tizimlari

Bugungi kunda internet orqali mahsulot yoki xizmat xarid qilish odatiy holga aylangan. Amazon, AliExpress, Ozon kabi onlayn do'konlar global miqyosda faoliyat yuritisa, O'zbekistonda ham Uzun Market, Asaxiy, Apelsin kabi platformalar mashhurlik kasb etmoqda. Shuningdek, Click, Payme, Uzun Bank kabi onlayn to'lov tizimlari xaridlarni tez va xavfsiz amalga oshirishga imkon beradi.

6. Axborot manbalari va ommaviy axborot vositalari

Internet bugungi kunda eng yirik axborot manbai sifatida e'tirof etiladi. Odamlar yangiliklarni o'qish, maqolalarni tahlil qilish, video ko'rish yoki podkast tinglash uchun turli sayt va ilovalardan foydalanadi. BBC, CNN, Kun.uz, Daryo.uz kabi platformalar keng auditoriyaga ega bo'lib, foydalanuvchilarga tezkor va ishonchli ma'lumot yetkazib berishga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, internetning ommaviy xizmatlari zamonaviy inson hayotining ajralmas va muhim tarkibiy qismlaridan biriga aylangan. Ular nafaqat muloqotni qulaylashtiradi, balki axborot almashish, ta'lim olish, ish yuritish, ko'ngilochar faoliyatlar bilan shug'ullanish, xarid qilish, moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish kabi ko'plab ehtiyojlarni bir joyda va tezkor ravishda qondiradi. Shu boisdan ham internet xizmatlari faqat texnologik yutuq emas, balki ijtimoiy taraqqiyotning asosiy drayverlaridan biri sifatida qaralmoqda.

Elektron pochta xizmatlari ishbilarmonlik va rasmiy yozishmalarda muhim rol o'ynasa, ijtimoiy tarmoqlar keng omma orasida axborot almashish va shaxsiy munosabatlarni mustahkamlashda asosiy vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Bulutli texnologiyalar esa ma'lumotlarni saqlash va ularga istalgan vaqtda va joyda kirish imkonini berib, ish unumdorligini oshiradi. Onlayn ta'lim platformalari, videokonferensiya xizmatlari esa bilim olish va professional rivojlanish imkoniyatlarini cheksiz qiladi.

Bundan tashqari, internet orqali xarid qilish va to'lov tizimlaridan foydalanish odamlar vaqtini va resurslarini tejaydi. Tezkor axborotga ega bo'lish, global voqealardan xabardor bo'lish va dunyo bilan bog'lanish imkoniyati esa insoniyat taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, internetning ommaviy xizmatlari inson hayotini soddalashtiribgina qolmay, balki yangi imkoniyatlar eshigini ochadi. Har bir foydalanuvchi bu xizmatlardan oqilona va xavfsiz foydalanishni o'rganishi, axborot madaniyatini rivojlantirishi bugungi kun talabi hisoblanadi. Kelajakda bu xizmatlar yanada rivojlanib, hayotimizga chuqurroq kirib borishi shubhasiz, ammo ulardan samarali foydalanish esa har birimizning bilimimiz, ongimiz va mas'uliyatimizga bog'liq bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jo'rayev A., Xasanov R. — **Informatika va axborot texnologiyalari**, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Toshkent, 2022.
2. G'ofurov D. — **Kompyuter tarmoqlari asoslari**, «Fan va texnologiya» nashriyoti, Toshkent, 2020.
3. Karimov B., To'xtayev A. — **Axborot texnologiyalari va tizimlari**, O'quv qo'llanma, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti, 2021.
4. Tanenbaum A. S. — **Computer Networks** (Kompyuter tarmoqlari), 5-nashr, Pearson Education, 2011. (Tarjimasi yoki asosiy tushunchalari foydalanilgan)
5. Rasmiy internet manbalari:
6. <https://uz.wikipedia.org> — “Lokal tarmoq”, “Global tarmoq”, “Internet” sahifalari.
7. <https://www.networkencyclopedia.com> — Kompyuter tarmoqlari lug'ati va izohli ma'lumotlar.